

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/112/2022
Identifikačné číslo spisu:	4117226664
Dátum vydania rozhodnutia:	27.02.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Igor Belko
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:4117226664.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ F. Z.A., narodenej XX. W. XXXX, O., O. XXX, 2/ Y. Z., narodeného XX. W. XXXX, O., O. XXX, zastúpených advokátom JUDr. Martinom Kanásom, Nitra, Školská 3, proti žalovanej Obci Biskupová, Biskupová, Biskupová 62, zastúpenej Advokátska kancelária JUDr. Slávik a partneri, s.r.o., Topoľčany, Nám. M. R. Štefánika 3, IČO: 36 861 375, o určenie vlastníckeho práva a o vzájomnej žalobe o vypratanie, vedenom pôvodne na Okresnom súde Topoľčany pod sp. zn. 6C/51/2017 (aktuálne vedenom na Okresnom súde Nitra), o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 20. októbra 2021 sp. zn. 5Co/84/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Nitre rozsudkom z 20. októbra 2021 sp. zn. 5Co/84/2020 potvrdil rozsudok Okresného súdu Topoľčany z 22. januára 2020 č. k. 6C/51/2017-251, ktorým súd prvej inštancie zamietol žalobu a uložil žalobcom povinnosť vypratať časti nehnuteľností špecifikované vo výroku rozsudku a vyznačené na geometrickom pláne, ktorý tvorí neoddeliteľnú súčasť rozsudku. Žalovanej priznal voči žalobcom nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

2. Podanou žalobou sa žalobcovia voči žalovanému domáhali určenia, že sú podielovými spoluvlastníkmi, každý v podiele 1 k celku spornej časti parcely č. XXX a č. XXX, kat. úz. O., zapísaných na LV č. XX.

3. Odvolací súd poukázal na to, že držba je faktický stav, pri ktorom má držiteľ vec vo svojej moci, užíva ju a požíva plody a úžitky z nej, disponuje ňou, prípadne vykonáva činnosť, ktorá pripúšťa trvalý alebo opätovný výkon. Tvrdenie držiteľa, že mu vec patrí, a že s ňou nakladá ako s vlastnou, musí byť podložené konkrétnymi okolnosťami, z ktorých možno usúdiť, že toto presvedčenie držiteľa bolo po celú vydržaciú dobu dôvodné (R 8/1991). Oprávneným je držiteľ, ktorý je so zreteľom na všetky

okolnosti dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí. Neoprávneným je teda držiteľ, ktorý so zreteľom na všetky okolnosti nie je (nemôže byť) dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí. Dobromyseľnosť držby zaniká v momente, keď sa držiteľ oboznámil so skutočnosťami, ktoré objektívne boli spôsobilé vyvolať pochybnosti o tom, že mu vec patrí. O dobromyseľnú držbu nemôže ísť, keď držiteľ veci od počiatku vedel o skutočnostiach spôsobilých objektívne (u každého iného nachádzajúceho sa v obdobnej situácii) vyvolať pochybnosti o tom, že mu vec patrí. Oprávnená držba sa teda zakladá na omyle držiteľa, ktorý sa domnieva, že je vlastníkom držanej veci. Omyl držiteľa musí byť ospravedlniteľný; ospravedlniteľným je omyl, ku ktorému došlo napriek tomu, že myliaci sa postupoval s obvyklou mierou opatrnosti, ktorú možno so zreteľom na okolnosti toho - ktorého prípadu od každého vyžadovať. Pokiaľ omyl presahuje rámec bežného posudzovania veci, je neospravedlniteľný. Držiteľ, ktorý drží vec na základe takého omylu, nemôže byť držiteľom oprávneným. Ospravedlniteľným omylom môže byť omyl skutkový aj právny. Právny omyl spočíva v neznalosti všeobecne záväzných právnych predpisov a z nedostatku vedomosti o dôsledkoch právnych skutočností, ktoré sú všeobecne záväznými právnymi predpismi považované za právne relevantné.

4. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, ktorý vyplynul z vykonaného dokazovania, že právni predchodcovia žalobcov na základe kúpnopredajnej zmluvy, uzavretej 3. septembra 1952 nadobudli do vlastníctva nehnuteľností, nachádzajúce sa v kat. úz. O., parc. č. XXX a č. XXX pôvodne zapísané v pozemknoknížnej vložke č. 1 a následne po kúpe nehnuteľností vo vložke č. XXX ako parc. č. XXX rola o výmere 1 342 m², parc. č. XXX rola o výmere 1 029 m², čo spolu predstavuje výmeru 2 371 m² tak, ako to vyplýva tiež z výkazu plôch Zememeračskej kancelárie H. O. F. z 11. apríla 1949, t. j. parc. č. XXX a č. XXX spolu vo výmere 2 371 m² ako boli vyznačené v predbežnom parcelačnom pláne. V súčasnosti sú nehnuteľnosti zapísané na LV č. XX ako parc. reg. „C“ č. XXX - rola vo výmere 814 m² a na nej stojaci rodinný dom súp. č. XXX a parc. č. XXX - záhrady vo výmere 1 557 m², čo spolu predstavuje celkovú výmeru nehnuteľností 2 371 m², t. j. v rovnakej výmere, ako boli nehnuteľnosti pôvodne nadobudnuté ich právnymi predchodcami.

5. Žalobcovia 1/ a 2/ sa domáhali určenia vlastníckeho práva k časti parciel č. XXX a č. XXX/X zapísaných v reg. „E“ v kat. úz. O. na LV č. XXX vo vlastníctve žalovaného, užívaných žalobcami, resp. ich právnymi predchodcami, podľa znaleckého posudku a geometrického plánu č. 6C/51/2017 parc. č. XXX/XX ostatná plocha vo výmere 201 m² a parc. č. XXX/X záhrada vo výmere 41 m².

6. Odvolací súd dospel k záveru, že právni predchodcovia žalobcov mali vedomosť, aké konkrétne parcely a v akých výmerách na základe kúpnopredajnej zmluvy nadobúdali do svojho vlastníctva a za týmto účelom bol vypracovaný predbežný parcelačný plán v roku 1949 v novom stave; podľa H. F. parc. č. XXX vo výmere 1 342 m² a parc. č. XXX vo výmere 1 029 m², spolu vo výmere 2 371 m². V konaní nebolo preukázané, že by právni predchodcovia žalobcov boli uvedení do omylu, teda, že im patrí väčšia výmera, a preto nemožno hovoriť o ospravedlniteľnom omyle. Žalobcovia v žalobe a v priebehu konania odvodzovali tvrdenú nerušenú a oprávnenú držbu od svojich právnych predchodcov tvrdiac, že sporná časť pozemkov bola ohradená drevenými kolmi a pletivom. Z pohľadu tvrdení teda preukazovali jednak vstup a tiež udržiavanie oprávnenosti držby a ich vstup do započítateľnej doby pre vydržanie od svojich právnych predchodcov. Z pohľadu vykonaného dokazovania ale také tvrdenia podľa názoru odvolacieho súdu nepreukázali. V spore bolo zistené, že pôvodné oplotenie bolo posunuté z pôvodného na aktuálny stav umiestnenia plotu. Uvedené bolo možné považovať za preukázané z výpovede svedka B. S., ktorého výpoveď bola hodnoverná a navyše jeho vek umožňoval vnímať zmeny v danom mieste ako o nich vypovedal. Uvedený posun nastal niekedy v 70-tych rokoch. Žalobca 2/ uvádzal, že plot menili v 70-tych rokoch, preto bolo podľa názoru odvolacieho súdu prijateľné, že vtedy naozaj k zmene plotu prišlo a zo svedeckej výpovede svedka S. vyplynulo, že plot bol okrem výmeny aj posunutý. V čase výmeny oplatenia museli právni predchodcovia žalobcov vedieť, že oplocujú ich vlastnú nehnuteľnosť vo väčšom rozsahu, aký im patrilo. Preto nebolo možné odvodzovať oprávnenú držbu žalobcov od neoprávnenej držby právnych predchodcov žalobcov. Prvoinštančný súd správne vyhodnotil dôkazy pokiaľ ide o vyhlásenia svedkov S., I., G. a Y., pretože tieto osoby neboli spôsobilé vzhľadom na svoj vek posúdiť okolnosti zmeny plotu a rozhodujúcich skutočností v prospech žalobcov.

7. Podľa názoru odvolacieho súdu ani žalobcami tvrdený „hraničný“ kameň, ktorý mal mať svoju pôvodnú polohu, nemohol sám o sebe preukázať, že posun plota nenastal v ďalšom priebehu hranice oplotenia. Taktiež stromy, na ktoré poukazovali žalobcovia (ktoré majú mať okolo 50 rokov) by v podstate mohli, ale aj nemuseli byť vysadené práve niekedy v čase zmeny hranice oplotenia v 70-tych rokoch. Inými slovami, žalobcovia ako nositelia povinnosti tvrdiť a preukázať rozhodujúce skutočnosti, nepreukázali taký súhrn skutočností, ktoré z nich spravili oprávnených držiteľov s dôsledkom vydržania sporných častí (znaleckým posudkom vymedzených) pozemkov.

8. Proti rozsudku krajského súdu podali dovolanie žalobcovia a navrhli, aby dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spolu s rozhodnutím súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzovali z ustanovenia § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku, pretože súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva a z ustanovenia § 421 Civilného sporového poriadku z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia, pričom pri riešení právnej otázky sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu v súvislosti s vydržaním vlastníckeho práva k nehnuteľnosti.

9. Dovolatelia trvali na dôvodnosti žaloby. V konaní bolo podľa ich názoru jednoznačne preukázané, že tak ako právni predchodcovia žalobcov kúpili uvedenú nehnuteľnosť, tak bola i na mieste im odovzdaná do užívania do vlastníctva a tak bola i zameraná, o čom niet žiadnych pochyb, nakoľko i ohliadka na mieste potvrdila, že hraničný kameň sa nachádza stále na tom istom mieste. Do dnešného dňa žalobcovia nehnuteľnosť užívajú a nakladajú s ňou ako s vlastnou. Na pozemku žalobcov sa nachádzajú staré stromy 50-60 ročné, ktoré predsa nemohol nikto preložiť a sú stále na svojom pôvodnom mieste. Výpoveď starostu obce H. W. S. považovali dovocatelia za účelovú. Jeho tvrdenia, že pôvodná cesta, ktorá bola medzi dvoma pozemkami, teda pozemkom žalobcov hore na vinice bola 8 metrov, sa nezakladá na pravde a nebolo v konaní ani ničím doložené, či už fotodokumentáciou alebo záznamami a je predsa každému človeku jasné a zrejmé, že cesty sa ani dnes 8 metrové nestavajú a bežná cesta na vinice je maximálne na jedno auto a na koč. Taktiež nebolo žiadnym dôkazom preukázané, kedy mali (ako sa uvádza v rozsudku) žalobcovia plot presunúť.

10. Z uvedených dôvodov dovocatelia tvrdili, že súd nesprávne na základe vykonaného dokazovania právne vec posúdil a vykonanými dôkazmi dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Starosta obce by mal doložiť svoje tvrdenia o ceste, ktorá mala byť široká 8 metrov. Dovocatelia v konaní preukázali, že hranice pozemku nemenili a neposúvali, o čom svedčia i stromy staré viac ako 50 rokov. Nesúhlasili s vyjadrením súdu, že hraničný kameň nikdy nebol hraničným kameňom v takom zmysle ako to uvádzali žalobcovia, teda že by vymedzoval vlastnícke hranice pozemkov. Práve z rozhodovacej praxe súdov ako aj z histórie na celom území SR jednoznačne je preukázané a potvrdené, že práve tieto hraničné kamene sa dávali na hranicu pozemkov a mali slúžiť a slúžia, aby sa aj v budúcnosti nemenili a neposúvali hranice pozemkov a aby ukazovali vždy správny bod, ktorý tvorí hranicu medzi jednotlivými nehnuteľnosťami, čo v tomto prípade je a vždy bol tento hraničný kameň.

11. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu žalobcov navrhla podané dovolanie odmietnuť.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 35 Civilného sporového poriadku), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 Civilného sporového poriadku) strana sporu, v neprospech ktorej bolo rozhodnuté, zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 Civilného sporového poriadku, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 Civilného sporového poriadku) skúmal prípustnosť dovolania a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá Civilného sporového poriadku) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

13. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým je možné napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu pri splnení zákonom stanovených predpokladov. Z hľadiska posúdenia prípustnosti a dôvodnosti dovolania je podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až 435 Civilného sporového poriadku), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté

rozhodnutie odvolacieho súdu, pretože pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému prieskumu v dovolacom konaní.

14. Podľa § 419 Civilného sporového poriadku proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 Civilného sporového poriadku.

15. Podľa § 420 Civilného sporového poriadku dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

16. Podľa § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

17. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 Civilného sporového poriadku). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 Civilného sporového poriadku).

18. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 Civilného sporového poriadku). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 Civilného sporového poriadku).

19. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 Civilného sporového poriadku). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 Civilného sporového poriadku). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) Civilného sporového poriadku, je povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (porovnaj tiež rozhodnutie veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. 1VCdo 2/2017). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

20. V danom prípade dovolatelia podali dovolanie, v ktorom uviedli, že ho podávajú z dôvodu podľa ustanovenia § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku, pretože súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva, a podľa ustanovenia § 421 Civilného sporového poriadku z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia, pretože odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Následne však nimi uplatnené dovolacie dôvody nevymedzili spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam § 431 až § 435 Civilného sporového poriadku. V prípade takéhoto dovolania (t.j. dovolania, v ktorom absentuje vymedzenie dovolacích dôvodov) súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania; jediný prípad, v ktorom súd výnimočne vedie dovolateľa k tomu, aby svoje dovolanie niečím doplnil alebo nedostatok dovolania v dovolacom konaní odstránil, vyplýva totiž z ustanovenia § 436 ods. 1 Civilného sporového poriadku a

týka sa vady zastúpenia v dovolacom konaní (§ 429 Civilného sporového poriadku).

21. Dovolatelia síce v úvode dovolania citovali ustanovenie § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku, avšak v texte dovolania výslovne nepomenovali procesné vady v postupe odvolacieho súdu, ktorým prisudzovali takú váhu, že došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý proces. Posudzujúc dovolanie podľa obsahu dovolania vyčítali odvolaciemu súdu nedostatočné zistenie skutkového stavu, resp. nesprávne hodnotenie dôkazov, keď v dovolaní polemizovali s hodnotením svedeckých výpovedí či iných vecných dôkazov súdmi nižších inšancií.

22. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplyva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, a II. ÚS 251/03). K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. *García Ruiz v. Španielsko*, *Vetrenko v. Moldavsko*, *Kraska v. Švajčiarsko*).

23. Dovolatelia v dovolaní namietali nesprávne zistenie skutkového stavu a polemizovali s hodnotením dôkazov odvolacím súdom. K tejto námietke dovolací súd uvádza, že na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inšancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 Civilného sporového poriadku viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku, avšak tieto nedostatky v prejednávanej veci neboli dovolacím súdom zistené.

24. Dovolací súd uvádza, že nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (pozri rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval už ústavný súd, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017). Na druhej strane Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach vyslovil názor, že nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (III. ÚS 332/09). Zásadám spravodlivého procesu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd totiž zodpovedá požiadavka, aby súdmi urobené skutkové zistenia a prijaté právne závery boli riadne (dostatočne) a zrozumiteľne (logicky) odôvodnené. V práve na spravodlivý proces je obsiahnutá aj ďalšia ústavná zásada (čl. 47 ods. 3 Ústavy SR a čl. 6 Civilného sporového poriadku), a to „rovnosť zbraní“ v civilnom konaní, ktorá všeobecne zahŕňa tiež rovnosť bremien, ktoré sú na strany sporu kladené, a ktoré nesmú byť neprimerané (IV. ÚS 468/2018).

25. Dokazovanie je časťou občianskeho sporového konania, v ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Aktuálna procesná právna úprava vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, vyplývajúcej z ústavného princípu nezávislosti súdov. Táto zásada, vyplývajúca z čl. 15 základných princípov Civilného sporového poriadku, normatívne rozvinutá v § 191 ods. 1 Civilného sporového poriadku znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov urobí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Postup sudcu ale neznamená, že sudca nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. Naopak, konečné meritorne rozhodnutie musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania (v podrobnostiach pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 729).

26. Dovolací súd konštatuje, že súdy oboch nižších inštancií postupovali v zmysle uvedených zákonných zásad a vo svojich rozhodnutiach uviedli, aké dôkazy strany označili, aké skutočnosti tvrdili, ktoré dôkazy súd prvej inštancie vykonal a ako ich súdy skutkovo aj právne vyhodnotili. Dovolací súd vo svetle dovolacích námietok z obsahu spisu nezistil v postupe súdov nižších inštancií pochybenia alebo vady pri vykonávaní dôkazov ani pri ich hodnotení predstavujúce porušenie práva žalobcov na spravodlivé súdne konanie. Súd prvej inštancie s cieľom zistenia oprávnenosti a dobromyseľnosti držby sporných častí pozemkov vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi, výsluchom svedkov, znaleckým dokazovaním a dospel k záveru, že žalobcovia v konaní neunesli dôkazné bremeno preukázania oprávnenosti užívania sporných častí parciel vo vlastníctve žalovaného. Pokiaľ išlo o oplotenie pozemku a sporné otázky ohľadne presúvania nového oplotenia oproti pôvodnému súdy zrozumiteľne vysvetlili proces hodnotenia dôkazov ohľadne tejto otázky a dôvody, pre ktoré boli niektoré svedecké výpovede považované za hodnoverné a iné nie (najmä s ohľadom na vek svedkov ovplyvňujúci reálne to, aké udalosti z minulosti mohli zažiť a zapamätať si ich).

27. Dovolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie obsahujú riadne odôvodnenie myšlienkového procesu hodnotenia dôkazov a zo záverov oboch súdov nižších inštancií dovolací súd nezistil porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a prijaté skutkové závery nevykazujú žiadne známky svojvoľnosti, nelogických úsudkov či zrejmeného omylu.

28. Námietky dovolateľov majú skôr povahu nespokojnosti so samotným výsledkom hodnotenia dôkazov. Dovolací súd však poukazuje na to, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

29. Dovolatelia vyvodzovali prípustnosť svojho dovolania aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku, keď ako dovolací dôvod uviedli nesprávne právne posúdenie právnej otázky a odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu v súvislosti s vydržaním vlastníckeho práva k nehnuteľnosti.

30. Na to, aby dovolací súd mohol pristúpiť k meritórnemu dovolaciemu prieskumu rozhodnutia odvolacieho súdu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v § 432 až § 435 Civilného sporového poriadku.

31. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne

vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 Civilného sporového poriadku nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku), alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c) Civilného sporového poriadku).

32. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej neviedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

33. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní nevymedzí právnu otázku, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže dovolací súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v Civilnom sporovom poriadku (pozri napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/98/2017, 3Cdo/94/2018, 4Cdo/95/2017, 8Cdo/100/2019). Treba zdôrazniť, že úlohou dovolacieho súdu nie je vymedziť právnu otázku, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu; zákonodarca túto povinnosť ukladá dovolateľovi.

34. Ako už bolo uvedené, v podanom dovolaní žalobcovia namietali, že súdy rozhodli v rozpore so skutkovým stavom veci, nakoľko ich hodnotenie vykonaných dôkazov bolo nesprávne. V celom dovolaní žalobcovia jasne a zrozumiteľne neidentifikovali konkrétnu právnu otázku - právne posúdenie realizované odvolacím súdom, na ktorom odvolací súd založil svoje rozhodnutie a s ktorým žalobcovia nesúhlasia a tvrdia jeho odklon od ustálenej dovolacej praxe; neuviedli tiež žiadne rozhodnutia dovolacieho súdu, s ktorými malo byť podľa ich názoru právne posúdenie veci odvolacím súdom v rozpore.

35. Z dovolania je nepochybné, že žalobcovia nesúhlasili s konečným spôsobom rozhodnutia súdu (čo je pochopiteľné, nakoľko sa domáhali opaku) a s posúdením skutkových okolností prípadu a hodnotením dôkazov. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku, by mal dovolateľ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a napokon uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Len polemika dovolateľa so závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo polemika so skutkovými zisteniami významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v citovanom ustanovení.

36. V preskúmvanej veci podľa názoru dovolacieho súdu nemožno prijať iný záver, ako ten, že žalobcovia uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku (nesprávne

právne posúdenie vecí odvolacím súdom) nevymedzili spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 Civilného sporového poriadku; nenastolili, neformulovali, nepomenovali právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ani neuviedli, v čom spočíva nesprávnosť jej riešenia, ale iba predostreli tvrdenia spochybňujúce správnosť rozhodnutí súdov nižších inštancií, hoci dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 Civilného sporového poriadku).

37. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobcov v časti, v ktorej namietali vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku, odmietol podľa § 447 písm. c) Civilného sporového poriadku ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, a v časti, v ktorej namietali nesprávne právne posúdenie vecí v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku, odmietol podľa § 447 písm. f) Civilného sporového poriadku ako dovolanie, ktoré nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

38. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá Civilného sporového poriadku).

39. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.